

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo: Z-008996/2015/1110/SMA

SÚHRNNÁ SPRÁVA

o výsledku kontrolnej akcie

Hospodárenie samosprávnych krajov

Predkladá

Ing. Karol Mitřík
predseda
Najvyšší kontrolný úrad
Slovenskej republiky

Materiál obsahuje

Súhrnnú správu
o výsledku kontrolnej akcie

Bratislava november 2015

Obsah

Zhrnutie	3
Rozpočet a výsledky rozpočtového hospodárenia vyšších územných celkov	7
Dlhová politika	10
Hospodárenie s verejnými prostriedkami	12
Účtovníctvo	14
Verejné obstarávanie	15
Nakladanie s majetkom vyššieho územného celku	17
Spôľahlivosť vnútorného kontrolného systému	18
Plnenie opatrení z predchádzajúcej kontroly NKÚ SR	20

Zhrnutie

Kontrolná akcia „Hospodárenie samosprávnych krajov“ bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2015. V súlade so Strategickým plánom kontrolnej činnosti NKÚ SR na roky 2015 až 2017 nadväzovala na nosnú tému dlhodobá udržateľnosť verejných financií, ako aj zvýšenie kvality života. Samosprávne kraje ročne hospodária s verejnými prostriedkami v celkovom objeme prevyšujúcom jednu miliardu eur a aj preto je dôležitá kontrola ich hospodárenia zo strany NKÚ SR. Vykonanie kontrolnej akcie vychádzalo zo systému periodicity výkonu kontroly v územnej samospráve podľa koncepcie na realizáciu kontrolnej činnosti expozitúr od roku 2008. Na základe periodicity je každý samosprávny kraj skontrolovaný aspoň raz v období troch až štyroch rokov. Naposledy bola kontrola so zameraním na hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom samosprávnych krajov vykonaná v roku 2012.

Kontrolná akcia bola vykonaná v ôsmich samosprávnych krajoch Slovenskej republiky. Kontrolovaným obdobím bol rok 2014, v prípade potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj súvisiace obdobie.

Jednotlivé kontroly boli vykonané v súlade so zákonom o NKÚ SR a so štandardami, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly ISSAI 100 – Základné princípy kontroly verejného sektora a ISSAI 400 – Základné princípy kontroly súladu v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií.

Kontroly boli zamerané na rozpočet, výsledky rozpočtového hospodárenia a dlhovú politiku vyššieho územného celku, hospodárenie s verejnými prostriedkami, nakladanie s majetkom vyššieho územného celku, spoľahlivosť vnútorného kontrolného systému a plnenie opatrení z predchádzajúcej kontroly NKÚ SR.

Pri kontrolách boli využité techniky a postupy ako štúdium vnútorných predpisov, kontrola relevantných dokladov, fyzická obhliadka, rozhovory so zodpovednými zamestnancami a prepočet. Hospodárenie s verejnými prostriedkami a majetkom samosprávnych krajov bolo preverené na vzorke dokladov vybraných neštatistickými metódami.

Preverením rozpočtového procesu samosprávnych krajov v roku 2014, t. z. správnosti zostavenia rozpočtu, jeho schvaľovania, rozpisu a zmien rozpočtu počas roka nebol zistený nesúlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Skutočné čerpanie výdavkov jednotlivých samosprávnych krajov bez finančných operácií sa v roku 2014 pohybovalo na úrovni od 106 585 485 eur do 173 129 817 eur, spolu za samosprávne kraje bolo čerpanie výdavkov v sume 1 108 875 793 eur. Výsledkom rozpočtového hospodárenia samosprávnych krajov v roku 2014 podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol v jednom prípade schodok rozpočtu, v siedmich prípadoch prebytok rozpočtu.

Jednotlivé kontroly preukázali porušenia viacerých všeobecne záväzných právných predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom.

V oblasti **hospodárenia s verejnými prostriedkami** bolo v piatich kontrolovaných subjektoch zistené **porušenie finančnej disciplíny spolu v sume 176 930 eur** z dôvodu nedodržania rozpočtových pravidiel verejnej správy. Išlo o použitie verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom, poskytnutie verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, nehospodárne, neefektívne a neúčinné vynakladanie verejných prostriedkov, nedodržanie ustanoveného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami a porušenie pravidiel a podmienok pri poskytovaní prostriedkov z rozpočtu verejnej správy subjektom verejnej správy. Okrem toho v piatich kontrolovaných subjektoch bolo zistené nesprávne triedenie výdavkov podľa ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. V jednom prípade bolo zistené konanie v rozpore s Obchodným zákonníkom neplnením povinností samosprávneho kraja ako spoločníka ustanoviť nového konateľa založenej obchodnej spoločnosti po odvolaní konateľa.

V oblasti **účtovníctva** bolo v siedmich kontrolovaných subjektoch zistené porušenie zákona o účtovníctve najmä z dôvodu nedodržania postupov účtovania pre vyššie územné celky pri evidencii majetku, jeho zaradovaní do používania, resp. účtovnej evidencie. Ďalej boli zistené nedostatky pri účtovaní vecnej a časovej súvislosti účtovných prípadov, pri oceňovaní majetku a jeho inventarizácii a pri oprave účtovných dokladov.

V oblasti **verejného obstarávania** boli zistené nedostatky v každom kontrolovanom subjekte, čím došlo k porušeniu zákona o verejnom obstarávaní. V dvoch subjektoch boli identifikované nedostatky pri zadávaní zákaziek nedodržaním princípov hospodárnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie uchádzačov v celkovej sume 96 835 eur. Ďalšie zistené nedostatky, ktoré možno klasifikovať ako menej závažné, resp. formálne a neboli finančne vyčíslené, sa týkali najmä nezverejňovania údajov z verejného obstarávania v profile verejného obstarávateľa, nezaslania informácie uchádzačom po ukončení verejného obstarávania, nedostatky pri stanovení opisu predmetu zákazky, predpokladanej hodnoty zákazky a pod.

Pri **nakladaní s majetkom** samosprávnych krajov bolo v piatich kontrolovaných subjektoch zistené porušenie viacerých všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zákona o majetku vyšších územných celkov, resp. príslušných zásad hospodárenia. Jeden kontrolovaný subjekt nedodrжал zákonný postup pri prenechaní majetku do správy, pri prenechaní majetku do výpožičky, resp. do prenájmu. V piatich kontrolovaných subjektoch bolo zistené nedodržanie povinnosti svoj majetok zveľad'ovať, chrániť, zhodnocovať a najmä udržiavať a užívať, ako aj povinnosť chrániť majetok pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím, používať všetky právne prostriedky na jeho ochranu vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi.

V oblasti **vnútorného kontrolného systému** najčastejšie opakujúcim sa nedostatkom zisteným v piatich kontrolovaných subjektoch bolo nedodržanie zákonného postupu pri vykonávaní predbežnej finančnej kontroly podľa zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite. Boli zistené prípady keď vykonanie predbežnej finančnej kontroly, ktorou sa overuje prípustnosť pripravovanej finančnej operácie, malo určité nedostatky, napr. kontrola bola vykonaná formálnym spôsobom, chýbali podpisy osôb vykonávajúcich kontrolu, resp. predbežná finančná kontrola nebola vykonaná vôbec.

Kontrolou **plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly** NKÚ SR vykonanej v roku 2012 bol zistený rozdiel v stave plnenia opatrení deklarovanom v správach predkladaných kontrolovanými subjektmi NKÚ SR a skutočnom stave plnenia opatrení. Kontrolované

subjekty prijali v roku 2012 spolu 96 opatrení. Podľa správ z kontrolovaných subjektov bolo splnených, resp. priebežne plnených 88 opatrení, pričom skutočne splnených, resp. priebežne plnených bolo iba 78 opatrení. Preverení plnenia prijatých opatrení bolo zistené, že účinnosť prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov z kontrol NKÚ SR vykonaných v roku 2012 za všetky samosprávne kraje bola v priemere na úrovni 77 %.

Samosprávne kraje hospodárili v roku 2014 vo výdavkovej časti rozpočtu vrátane rozpočtových organizácií s verejnými prostriedkami v celkovej sume 1 108 875 793 eur. Výdavkové finančné operácie samosprávnych krajov boli v celkovej sume 128 396 809 eur. Výdavky samosprávnych krajov bez rozpočtových organizácií boli v sume 745 184 674 eur. V rámci kontrolnej akcie boli skontrolované výdavky samosprávnych krajov vrátane finančných operácií v celkovej sume 150 973 609 eur. Nedostatky vo výdavkovej časti rozpočtu boli zistené v sume 7 300 826 eur, z toho bolo porušenie finančnej disciplíny v sume 176 930 eur a nesprávne triedenie výdavkov v sume 7 123 896 eur.

Chybovosť nedostatkov v percentuálnom vyjadrení podľa jednotlivých preverovaných oblastí bola nasledovná:

- výdavková časť rozpočtu: z objemu preverených výdavkov vrátane finančných operácií v celkovej sume 150 973 609 eur bola chybovosť 4,84 %, ktorú možno považovať za významnú. Z toho chybovosť v triedení výdavkov bola 4,72 % a v dodržiavaní finančnej disciplíny 0,12 %,
- účtovníctvo: z objemu preverených príjmov, výdavkov a majetku v celkovej sume 479 724 867 eur bola chybovosť v účtovníctve 0,88 %,
- verejné obstarávanie: z objemu preverených zákaziek a postupov vo verejnom obstarávaní v celkovej sume 8 123 301 eur bola chybovosť 1,19 %,
- majetok: z objemu prevereného majetku v brutto hodnote 304 202 705 eur bola chybovosť pri nakladaní s majetkom 2,28 %.

Na základe vykonaných kontrol a zistených skutočností možno konštatovať, že cieľ kontrolnej akcie bol dosiahnutý. NKÚ SR získal primerané uistenie, že hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom samosprávnych krajov v roku 2014 bolo v prevažnej miere v súlade s platnou legislatívou. Nedostatky uvedené v jednotlivých protokoloch neboli systémového charakteru. V dvoch kontrolovaných subjektoch boli zistené aj systémové nedostatky menej závažného charakteru, ktoré nemali vplyv na účtovné, resp. finančné výkazy. Išlo o nesúlad pri zverejňovaní povinných informácií na webovom sídle, resp. pri vykonávaní predbežnej finančnej kontroly.

Vo všeobecnosti významný nesúlad pri čerpaní verejných prostriedkov a nakladaní s majetkom nebol zistený, okrem chybovosti v triedení výdavkov, ktorá síce presiahla obvykle stanovenú prahovú hodnotu 2 % v zmysle medzinárodných kontrolórskych štandardov, ale v konečnom dôsledku tieto zistenia negatívne neovplyvnili výdavky ako celok.

Vykazovaná suma dlhu jednotlivých samosprávnych krajov bola v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Ani jeden zo samosprávnych krajov pri ukazovateli dlhu neprekročil zákonom stanovený limit 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. Suma dlhu jednotlivých samosprávnych krajov k 31.12.2014 sa pohybovala v rozpätí od 20 % do 46 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Vnútroškový kontrolný systém v každom samosprávnom kraji bol z hľadiska spoľahlivosti vyhodnotený stupňom dobrý. Zavedené kontrolné postupy a mechanizmy eliminovali riziko vzniku závažných nesúládov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom.

Na druhej strane samosprávne kraje na základe výsledkov jednotlivých kontrol získali prehľad, resp. uistenie, ktoré zavedené postupy a mechanizmy sú primerané a fungujú správne a naopak, ktoré sú rizikové a je potrebné ich zmeniť a zlepšiť.

Výsledky kontrol boli prerokované so štatutárnymi zástupcami samosprávnych krajov. Na eliminovanie kontrolou zistených nedostatkov NKÚ SR predložil siedmim kontrolovaným subjektom spolu 29 odporúčaní, ktoré boli zamerané najmä na odstránenie konkrétnych nedostatkov, napr. na problematiku rozostavaných investícií, aktualizáciu interných predpisov vo vzťahu k novelizácii všeobecne záväzných právnych predpisov, prehodnotenie nájomných zmlúv za účelom pokrytia nákladov vynaložených na prenajatý majetok výnosmi z nájmu, úpravu postupu vykonávania predbežnej finančnej kontroly v internom predpise, na oblasť reprezentačných výdavkov, na vyriešenie problematiky zastupovania a konania v mene obchodnej spoločnosti založenej samosprávnym krajom, ktorá bola počas výkonu kontroly bez štatutárneho orgánu a pod.

Zo strany kontrolovaných subjektov na odstránenie zistených nedostatkov bolo prijatých spolu 89 opatrení. Tieto opatrenia majú tiež slúžiť na to, aby v budúcnosti nedochádzalo k porušovaniu všeobecne záväzných právnych predpisov. NKÚ SR v rámci svojej činnosti bude plnenie prijatých opatrení monitorovať a kontrolovať.

NKÚ SR oznámil výsledky kontrol príslušným zastupiteľstvám samosprávnych krajov. Protokoly o výsledku kontrol, vykonaných v jednotlivých samosprávnych krajoch, sú zverejnené na webovom sídle NKÚ SR: www.nku.gov.sk

NKÚ SR odporúča MF SR:

- v zákone č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

legislatívne doriešiť problematiku porušenia finančnej disciplíny v prípade subjektov územnej samosprávy z vlastných rozpočtových prostriedkov z hľadiska eventúálnych následných sankcií za uvedené porušenie.

Súhrnná správa o výsledku kontrolnej akcie

Účelom kontrolnej akcie zameranej na hospodárenie ôsmich samosprávnych krajov bolo preveriť súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom vyšších územných celkov, preveriť a vyhodnotiť plnenie opatrení prijatých na základe výsledkov kontroly NKÚ SR vykonanej v roku 2012.

Predmetom jednotlivých kontrol bolo zostavenie a plnenie rozpočtu, hospodárenie s verejnými prostriedkami, nakladanie s majetkom vyššieho územného celku, spoľahlivosť vnútorného kontrolného systému a plnenie opatrení z predchádzajúcej kontroly NKÚ SR.

Cieľom kontrolnej akcie bolo získať uistenie, či hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom samosprávnych krajov je v súlade s platnou legislatívou, či suma vykázaného dlhu jednotlivých samosprávnych krajov je správne vyčíslená, či boli prijaté opatrenia dostatočne účinné a kontrolný systém spoľahlivý.

Kontrolná akcia bola vykonaná vo všetkých ôsmich samosprávnych krajoch SR: Bratislavský samosprávny kraj (BSK), Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK), Košický samosprávny kraj (KSK), Nitriansky samosprávny kraj (NSK), Prešovský samosprávny kraj (PSK), Trenčiansky samosprávny kraj (TNSK), Trnavský samosprávny kraj (TTSK) a Žilinský samosprávny kraj (ZSK), (ďalej aj „kontrolovaný subjekt“ alebo „samosprávny kraj“).

Kontrolovaným obdobím bol rok 2014, v prípade potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj súvisiace obdobie (predchádzajúce roky/nasledujúci rok).

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

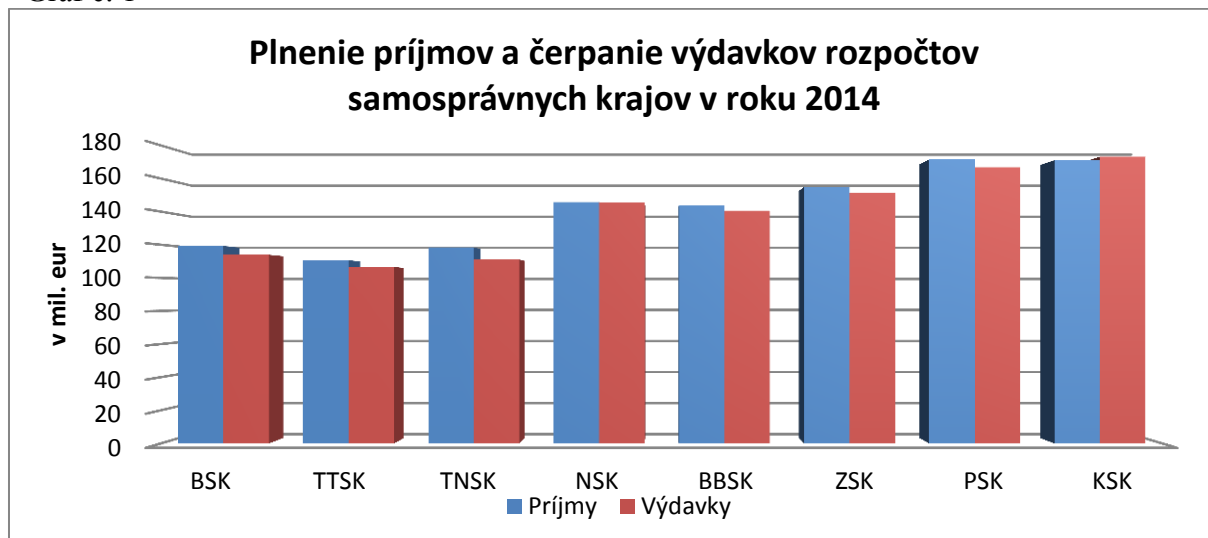
Rozpočet a výsledky rozpočtového hospodárenia vyšších územných celkov

Rozpočet vyššieho územného celku je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií vyššieho územného celku. Je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy.

V roku 2014 rozpočtové príjmy samosprávnych krajov vrátane rozpočtových organizácií boli dosiahnuté v celkovej sume 1 136 776 928 eur. Skutočné čerpanie výdavkov rozpočtov samosprávnych krajov vrátane rozpočtových organizácií bolo v celkovej sume 1 108 875 793 eur. Dosiahnuté príjmy a výdavky rozpočtov samosprávnych krajov sú uvedené bez finančných operácií.

Plnenie príjmovej a čerpanie výdavkovej časti rozpočtov jednotlivých samosprávnych krajov je znázornené v grafe č. 1.

Graf č. 1

Zdroj: Spracované NKÚ SR

Príjmové finančné operácie samosprávnych krajov v roku 2014 boli v celkovej sume 157 429 139 eur a výdavkové finančné operácie boli v celkovej sume 128 396 809 eur.

Výsledkom rozpočtového hospodárenia samosprávnych krajov podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol v jednom prípade schodok rozpočtu v sume – 2 082 843 eur, v siedmich prípadoch bol dosiahnutý prebytok rozpočtu v rozpätí od + 466 926 eur do + 7 375 967 eur.

Prehľad o prebytku/schodku rozpočtu jednotlivých samosprávnych krajov je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1

	v tis. eur							
Prebytok (+)/ schodok (–) rozpočtu za rok 2014	BSK	TTSK	TNSK	NSK	BBSK	ZSK	PSK	KSK
	+ 6 981	+ 4 072	+ 7 376	+ 467	+ 3 038	+ 3 311	+ 4 740	- 2 083

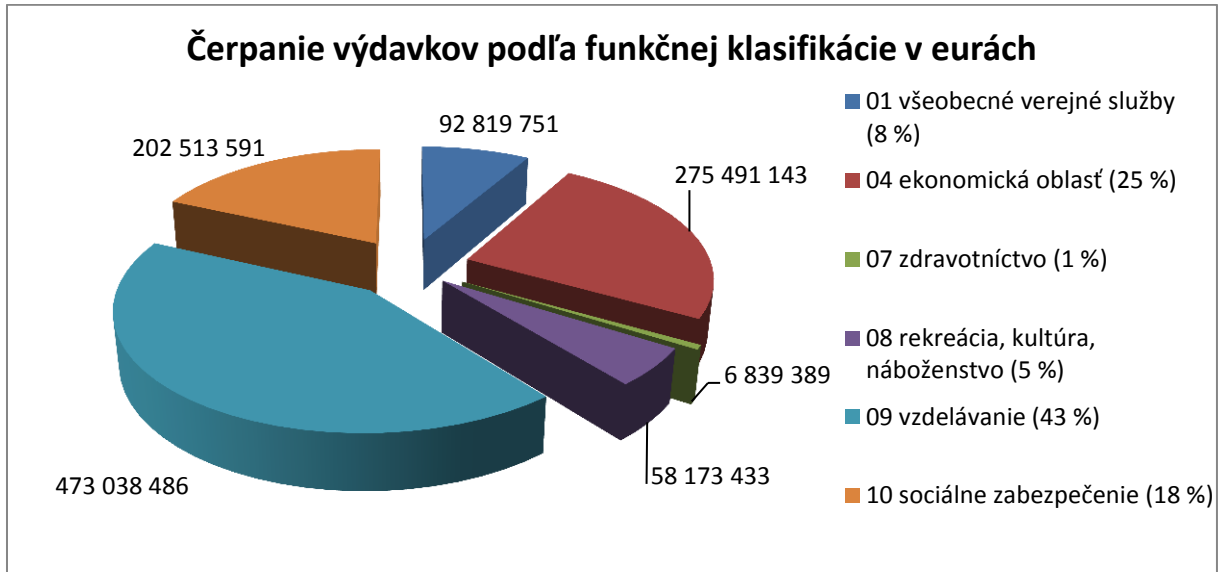
Zdroj: Spracované NKÚ SR

Kontrolou rozpočtového procesu jednotlivých samosprávnych krajov – správnosti zostavenia rozpočtu, jeho schvaľovania, rozpisu a zmien rozpočtu počas roka neboli zistené nedostatky. V rámci kontrolnej akcie boli skontrolované príjmy samosprávnych krajov vrátane finančných operácií v celkovej sume 24 548 553 eur. Rozpočtový proces samosprávnych krajov v roku 2014 bol v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Analýzou výdavkovej časti jednotlivých rozpočtov bolo zistené, že podľa funkčnej klasifikácie 86 % výdavkov samosprávnych krajov bolo smerovaných do ekonomickej oblasti, vzdelávania a sociálneho zabezpečenia.

Prehľad o čerpaní výdavkov samosprávnych krajov podľa funkčnej klasifikácie znázorňuje graf č. 2.

Graf č. 2

Zdroj: Spracované NKÚ SR

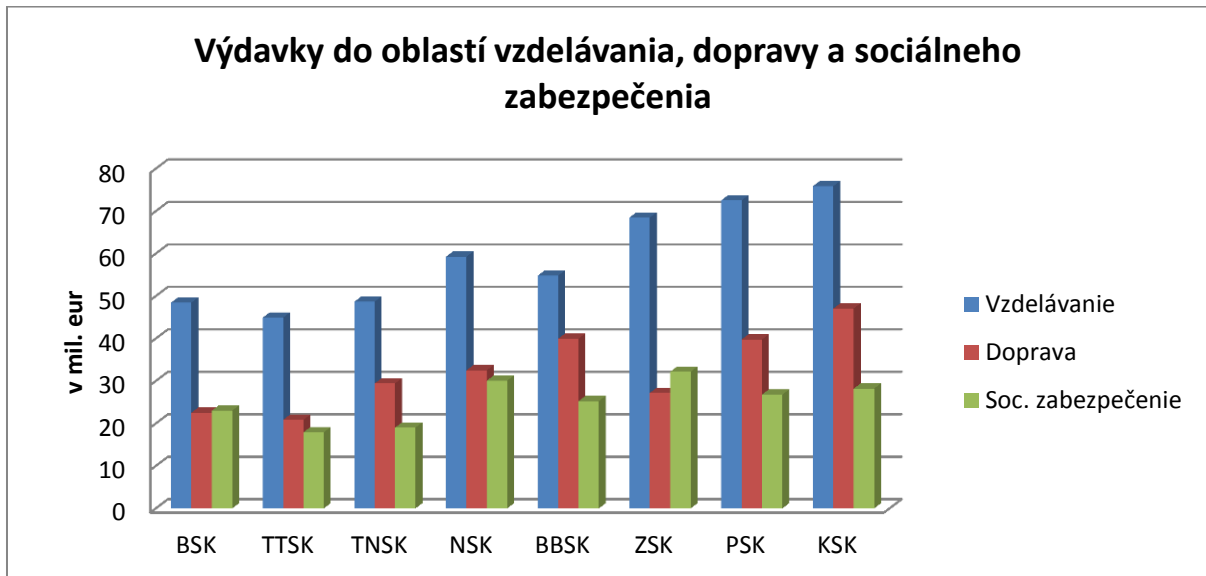
* v ekonomickej oblasti z celkových výdavkov v sume 275 491 143 eur bolo čerpaných na oblasť 04.5 doprava 94 % výdavkov.

** oblasť 02 civilná obrana nie je znázornená v grafe z dôvodu čerpania výdavkov v sume 60 eur.

Z celkovej sumy 1 108 875 793 eur čerpaných rozpočtových výdavkov samosprávnych krajov bolo v oblastiach vzdelávanie, doprava a sociálne zabezpečenie čerpaných spolu 934 937 489 eur, čo predstavuje 84 % celkových výdavkov, z toho na vzdelávanie bolo vyčerpaných 473 038 486 eur, na dopravu 259 385 412 eur a na sociálne zabezpečenie 202 513 591 eur.

Prehľad o čerpaní výdavkov v uvedených oblastiach podľa samosprávnych krajov znázorňuje graf č. 3.

Graf č. 3

Zdroj: Spracované NKÚ SR

* V rámci tejto kontrolnej akcie neboli preverované výdavky v uvedených oblastiach, predmetom kontroly boli iba výdavky samotných úradov samosprávnych krajov.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

V oblasti vzdelávanie boli najväčšie rozpočtové výdavky v krajoch KSK, PSK a ZSK. Naopak najmenšie výdavky boli krajoch TTSK, TNSK a BSK. V oblasti doprava boli najväčšie výdavky v krajoch KSK, BBSK, PSK a najmenšie výdavky v krajoch TTSK, BSK a ZSK. V oblasti sociálne zabezpečenie boli najväčšie výdavky v krajoch ZSK, NSK a KSK. Najmenšie výdavky boli čerpané v krajoch TTSK, TNSK a BSK.

Dlhová politika

Kontrolami bol preverený stav a vývoj dlhu jednotlivých samosprávnych krajov v rokoch 2013 a 2014, správnosť jeho vyčíslenia a používanie návratných zdrojov financovania v roku 2014. Dlh samosprávnych krajov podľa § 17 ods. 7 a 8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol k 31.12.2014 na úrovni od 29 694 425 eur (NSK) do 67 259 022 eur (KSK). Suma dlhu samosprávnych krajov v menovitej hodnote a dlh na jedného obyvateľa samosprávneho kraja sú uvedené v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2

v eur

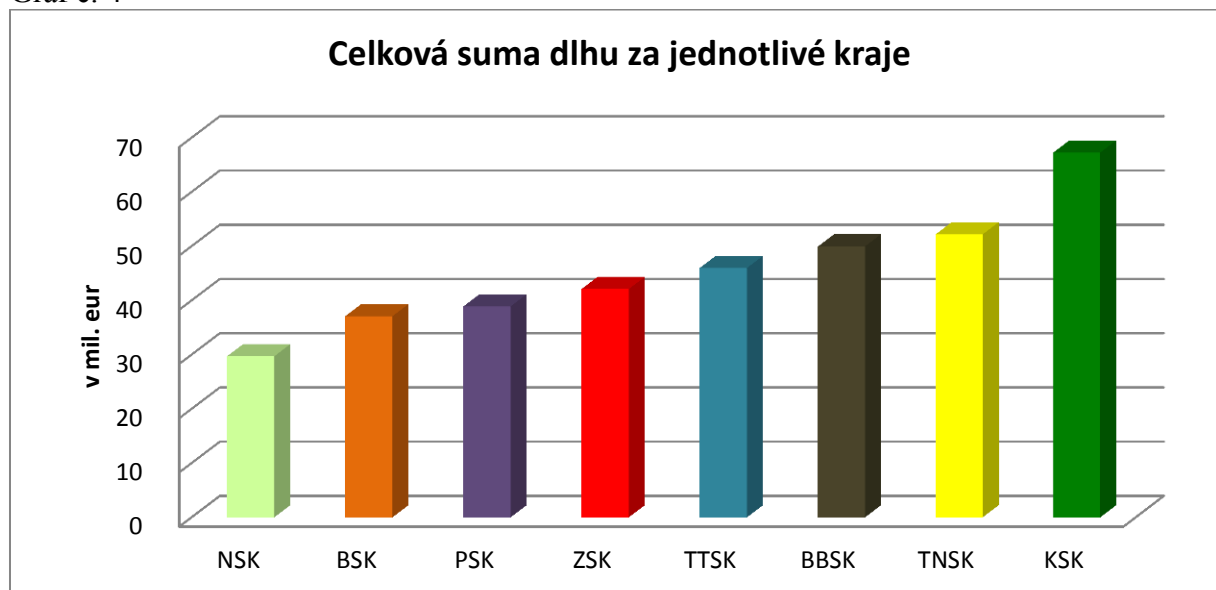
Samosprávny kraj	Suma dlhu	Dlh na 1 obyvateľa
BSK	37 082 649	60,06
TTSK	45 983 707	82,41
TNSK	52 180 936	89,81
NSK	29 694 425	43,30
BBSK	49 942 185	76,15
ZSK	42 101 444	60,98
PSK	38 894 066	47,44
KSK	67 259 022	83,17

Zdroj: Spracované NKÚ SR

* celková suma dlhu KSK 67 259 022 je vrátane dlhodobých záväzkov rozpočtovej organizácie Správa majetku KSK voči banke v sume 1 157 330 eur

Sumu dlhu jednotlivých samosprávnych krajov podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy k 31.12.2014 znázorňuje graf č. 4.

Graf č. 4

Zdroj: Spracované NKÚ SR

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Ukazovatele dlhu samosprávnych krajov podľa § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v percentuálnom vyjadrení k 31.12.2014 sú uvedené v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3

Samosprávny kraj	Ukazovatele dlhu v %	
BSK	* 32,68 %	** 1,86 %
TTSK	40,91 %	5,09 %
TNSK	45,93 %	3,92 %
NSK	20,13 %	2,03 %
BBSK	35,26 %	5,14 %
ZSK	28,22 %	3,11 %
PSK	23,74 %	4,21 %
KSK	42,67 %	7,9 %

Zdroj: Spracované NKÚ SR

* § 17 ods. 6 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy – celková suma dlhu nesmie prekročiť 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka

** § 17 ods. 6 písm. b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy – suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov nesmie prekročiť 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka

V roku 2014 prijali tri samosprávne kraje návratné zdroje financovania v celkovej sume 102 160 595 eur za účelom refinancovania úverov z predchádzajúceho obdobia, resp. financovania projektov z fondov EÚ nasledovne:

- úver v sume 54 218 059 eur na refinancovanie troch úverov z predchádzajúceho obdobia (TNSK),
- úver v sume 40 109 962 eur na refinancovanie troch úverov z predchádzajúceho obdobia (ZSK),
- úver v sume 7 832 574 eur na financovanie projektov z fondov EÚ (KSK).

Jeden samosprávny kraj uzavrel v decembri 2014 zmluvu, na základe ktorej bola zriadená úverová linka v maximálnej výške 25 mil. eur za účelom zabezpečenia financovania projektov regionálnej infraštruktúry, ktoré budú spolufinancované s podporou grantov z EÚ z regionálnych a národných programov a z vlastného rozpočtu samosprávneho kraja (PSK).

Vykazovaná suma dlhu jednotlivých samosprávnych krajov, uvedená v tabuľke č. 2 a tabuľke č. 3, bola v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Ani jeden zo samosprávnych krajov pri ukazovateli dlhu neprekročil zákonom stanovený limit 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka.

Suma dlhu jednotlivých samosprávnych krajov k 31.12.2014 sa pohybovala v rozpätí od 20 % do 46 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. Suma ročných splátok návratných zdrojov financovania neprekročila zákonný limit 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Stav v realizácii projektov spolufinancovaných z prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu SR

V rámci analýzy výdavkovej časti rozpočtu bol kontrolami zistený stav v realizácii projektov spolufinancovaných z prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu SR v roku 2014. Prehľad o počte projektov a čerpaní finančných prostriedkov jednotlivých samosprávnych krajov je uvedený v prílohe č. 1 tejto súhrnnej správy. Čerpanie finančných prostriedkov na uvedené projekty nebolo predmetom tejto kontrolnej akcie.

Hospodárenie s verejnými prostriedkami

V roku 2014 boli výdavky samosprávnych krajov bez rozpočtových organizácií v celkovej sume 745 184 674 eur, z toho výdavkové finančné operácie boli v sume 128 396 809 eur. V rámci kontrolnej akcie boli preverené výdavky samosprávnych krajov vrátane finančných operácií v celkovej sume 150 973 609 eur. Nedostatky vo výdavkovej časti rozpočtov boli zistené spolu v sume 7 300 826 eur, z toho porušenie finančnej disciplíny bolo v sume 176 930 eur a nesprávne triedenie výdavkov spolu v sume 7 123 896 eur. Chybovosť vo výdavkovej časti rozpočtu bola 4,84 %, ktorú možno považovať za významnú. Z toho chybovosť v triedení výdavkov bola 4,72 % a z hľadiska dodržiavania finančnej disciplíny 0,12 %.

Jednotlivými kontrolami hospodárenia s verejnými prostriedkami bolo zistené nedodržanie rozpočtových pravidiel verejnej správy a rozpočtových pravidiel územnej samosprávy. Za závažné porušenie možno považovať **porušenie finančnej disciplíny** podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ktoré bolo zistené v piatich kontrolovaných subjektoch spolu v **sume 176 930 eur** v týchto prípadoch:

- poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom v sume 5 058 eur. Išlo o nákup športových potrieb a vybavenie športovo – relaxačnej miestnosti v budove úradu samosprávneho kraja, ktoré neboli nevyhnutné pre potreby samosprávneho kraja a nesúviseli s výkonom samosprávy (BBSK),
- poskytnutie verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, ktorým došlo k vyššiemu čerpaniu verejných prostriedkov v sume 266 eur. V jednom prípade samosprávny kraj akceptoval prijímateľovi dotácie úhradu faktúry, ktorej predmetom bol nákup tovaru v rozpore so zmluvou o poskytnutí dotácie a v rozpore so všeobecne záväzným nariadením (ZSK),
- neehospodárne, neefektívne a neúčinne vynakladanie verejných prostriedkov spolu v sume 161 953 eur (KSK, PSK*, TTSK). Prípady sú uvedené na strane 14 správy,
- nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami v sume 3 593 eur. Išlo o nesprávne financovanie dlhodobého nehmotného majetku - územný plán, zmeny a doplnky 2014 (KSK),
- porušenie pravidiel a podmienok pri poskytovaní prostriedkov z rozpočtu verejnej správy subjektom verejnej správy v sume 6 060 eur. Samosprávny kraj poskytol dotácie z rozpočtu aj napriek tomu, že neboli dodržané pravidlá a podmienky stanovené vo výzvach a v jednom prípade aj v zmluve (TTSK).

* V subjekte PSK bolo porušenie finančnej disciplíny v sume 170 eur odstránené v priebehu výkonu kontroly vrátením finančných prostriedkov.

Podľa zdroja finančných prostriedkov vo všetkých prípadoch išlo o vlastné prostriedky kontrolovaných subjektov. Z uvedených porušení bolo v troch prípadoch zistené porušenie finančnej disciplíny nad 10 tis. eur tým, že nebola zachovaná 'hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť použitia verejných prostriedkov keď:

- kontrolovaný subjekt ako prenajímateľ počas celého trvania zmluvy o nájme nebytových priestorov (4,5 roka) uhrádzal v rozpore so zmluvne stanovenými podmienkami náklady za dodané služby (elektrická energia, vodné, stočné, teplo a TUV), spolu v sume 105 709 eur (TTSK).
V uvedenom prípade bola čiastka 7 975 eur zo strany dlžníka uhradená v júli 2013. Na dlžnú sumu 97 734 eur bola medzi prenajímateľom (TTSK) a dlžníkom uzavretá v októbri 2013 dohoda o splátkovom kalendári.
- z výdavkov verejného rozpočtu bol poskytnutý transfer na integrovanú dopravu obchodnej spoločnosti založenej samosprávnym krajom za účelom rozvoja integrovanej dopravy. Obchodnej spoločnosti sa nepodarilo zapojiť ďalšie mestá do integrovaného systému dopravy v kraji a získať vlastné príjmy zo svojej činnosti. Z poskytnutého transferu boli kryté prevádzkové náklady podnikateľského subjektu spolu v sume 44 115 eur (KSK),
- kontrolovaný subjekt nezachoval efektívnosť použitia verejných prostriedkov v sume 11 960 eur pri riešení parkovania nežiaducich motorových vozidiel pred budovou samosprávneho kraja prostredníctvom výsuvného parkovacieho stĺpika, vzhľadom na nízky počet parkovacích miest a vynaložené finančné prostriedky (KSK).

Vykonanými kontrolami hospodárenia s verejnými prostriedkami bolo preverené aj dodržiavanie podmienky, či platby v hotovosti neprevyšovali 5 tis. eur, podľa zákona o obmedzení platieb v hotovosti. Nedostatky neboli zistené v žiadnom samosprávnom kraji.

Nedodržanie zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bolo zistené v oblasti monitorovania a hodnotenia plnenia programov vyššieho územného celku v jednom prípade, keď vyhodnotenie programového rozpočtu v monitorovacej a hodnotiacej správe neposkytovalo závery o výstupoch, výsledkoch, dôsledkoch a celkových účinkoch príslušného programu (BBSK).

Pri hospodárení s verejnými prostriedkami bolo v piatich kontrolovaných subjektoch zistené aj nesprávne triedenie výdavkov podľa ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie stanovenej opatrením MF SR v celkovej sume 7 123 896 eur, čím bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, resp. územnej samosprávy (BBSK, KSK, PSK, TTSK, ZSK).

V jednom prípade boli splátky investičných dodávateľských úverov v sume 1 537 111 eur nesprávne triedené ako kapitálové výdavky a nie ako finančné operácie. Uvedený nedostatok možno považovať za závažné zistenie z dôvodu, že nedodržanie rozpočtovej klasifikácie pri triedení výdavkov malo vplyv na výšku vykázaných kapitálových výdavkov a výdavkových finančných operácií vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu a v konečnom dôsledku aj na výsledok hospodárenia (BBSK).

V ďalšom prípade kontrolovaný subjekt vo finančnom výkaze o plnení rozpočtu triedil splátky istín dlhodobého úveru na nesprávnej podpoložke ako úvery krátkodobé v sume 5 453 129 eur. Zistenie nemalo vplyv na vykázaný výsledok hospodárenia (PSK). V dvoch prípadoch bolo zistené nesprávne triedenie výdavkov v sume 85 212 eur, keď výdavky

za opravu a údržbu majetku boli triedené ako kapitálové výdavky a výdavky na obstaranie dlhodobého nehmotného majetku boli triedené ako bežné výdavky (BBSK, KSK).

Pri nesprávnom triedení výdavkov vo viacerých prípadoch išlo najmä o použitie nesprávnej položky, resp. podpoložky ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie, napr. pri výdavkoch za poskytnuté služby, za obstaranie projektovej dokumentácie, pri poskytnutí dotácií a pod.

Kontrolou bolo zistené aj nedodržanie zákona o slobodnom prístupe k informáciám najmä z dôvodu, že kontrolované subjekty ako povinné osoby na svojom webovom sídle nezverejnili faktúry a objednávky, resp. zákonom stanovené údaje k vyhotoveným objednávkam a faktúram za tovary, služby a práce (BSK, BBSK, TTSK, PSK). V jednom kontrolovanom subjekte bol zistený aj systémový nedostatok, keď subjekt od apríla 2014 na svojom webovom sídle nezverejňoval vyhotovené objednávky a faktúry za tovary, práce a služby (PSK). Porušenie zákona bolo zistené aj v prípadoch, keď povinne zverejňovaná zmluva nebola bezodkladne zverejnená na webovom sídle kontrolovaného subjektu (TNSK). V jednom prípade kontrolovaný subjekt zverejnil na webovom sídle nesprávnu informáciu o celkovej hodnote zmluvy. V priebehu kontroly bola nezrovnalosť odstránená (KSK).

Pri hospodárení s verejnými prostriedkami bolo v jednom prípade zistené aj porušenie Obchodného zákonníka, keď samosprávny kraj ako jediný spoločník založenej obchodnej spoločnosti si nespĺnil zákonné povinnosti, keď do troch mesiacov po odvolaní pôvodného konateľa z funkcie neustanovil nového konateľa. Právne neusporiadaný stav v predmetnej obchodnej spoločnosti neumožnil vykonať zúčtovanie poskytnutej dotácie v sume 9 000 eur a plnenie povinnosti podať daňové priznanie, ako aj zostaviť účtovnú závierku za rok 2014. Na základe vyššie uvedených skutočností možno konštatovať, že ide o závažné zistenie z dôvodu nečinnosti orgánov samosprávneho kraja (KSK).

Nedodržanie Zákonníka práce bolo zistené v dvoch prípadoch pri dohodách o prácach uzavretých mimo pracovného pomeru tým, že zmeny týkajúce sa rozsahu vykonávaných prác, neboli vykonávané v súlade so Zákonníkom práce (KSK). V ďalších dvoch prípadoch dohôd uzavretých mimo pracovného pomeru, neboli zamestnanci prihlásení do sociálnej poisťovne do registra poistencov pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, čo nebolo v súlade so zákonom o sociálnom poistení (TNSK).

Účtovníctvo

V oblasti účtovníctva boli v siedmich kontrolovaných subjektoch zistené porušenia zákona o účtovníctve v celkovej sume 4 239 361 eur, ktoré boli spôsobené najmä nedodržaním postupov účtovania pre vyššie územné celky pri evidencii majetku, jeho zaradovaní do používania, resp. účtovnej evidencie, pri účtovaní vecnej a časovej súvislosti účtovných prípadov, pri oceňovaní majetku a jeho inventarizácii. Chybovosť v oblasti účtovníctva vo vzťahu k objemu preverených príjmov, výdavkov a majetku bola 0,88 %.

Nedostatky boli zistené v týchto prípadoch:

- nezabezpečenie časového rozlíšenia nákladov tým, že časť nákladov rokov 2015 a 2016 bola zaúčtovaná do obdobia roka 2014. Suma nadhodnotených nákladov roka 2014 predstavovala 10 230 eur. Časové nerozlíšenie nákladov malo vplyv na výkaz ziskov a strát. Z hľadiska sumy možno zistenie v oblasti účtovníctva považovať

- za závažné (KSK). V ďalšom subjekte bolo zistené časové nerozlíšenie nákladov v sume 1 660 eur, keď náklady roku 2014 boli účtované do roku 2013 (TTSK),
- inventarizačný rozdiel v sume 23 103 eur nebol zaúčtovaný do účtovného obdobia roka 2014, za ktorý sa inventarizáciou overoval stav majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov. Išlo o majetok, ktorý bol v minulosti odpredaný alebo zlikvidovaný, ale z účtovnej evidencie nebol vyradený (KSK). V uvedenom prípade ide o závažné zistenie s vplyvom na účtovný výkaz súvaha,
 - predčasné alebo oneskorené zaradenie majetku do účtovnej evidencie na príslušný majetkový účet v piatich prípadoch v celkovej sume 4 091 530 eur. Nesprávne zaraďovanie majetku do účtovnej evidencie malo vplyv na nesprávne vyčíslenie nákladov vo výkaze ziskov a strát (PSK),
 - výdavky za práce, ktoré mali charakter opráv a neboli technickým zhodnotením nehnuteľností v sume 81 619 eur, v dvoch prípadoch boli zaúčtované na majetkový účet 042 – Obstaranie DHM (BBSK), obstaranie nehmotných aktív v sume 3 593 eur bolo zaúčtované na ľarchu nákladov (KSK),
 - účtovanie nákladov na nesprávny nákladový účet, napr. faktúra za nákup nealkoholických nápojov v sume 780 eur (BSK), za poskytnuté služby v dvoch prípadoch v sume 24 068 eur (NSK), faktúra za pohostenie v sume 1 496 eur (PSK),
 - účtovný doklad nebol vystavený ako preukázateľný účtovný záznam a neobsahoval správnu peňažnú sumu. V účtovných dokladoch bola nepreukázateľná suma 473 eur (BSK),
 - systémová nezrovnalosť v účtovnom programe pri spracovaní pohybov majetku, kedy dátumy uvedené na zaraďovacích alebo vyradovacích protokoloch neboli identické s dátumom zaúčtovania v účtovnom denníku (PSK),
 - ocenenie majetku nebolo upravené opravnou položkou v prípade projektovej dokumentácie v sume 664 eur, keď ani kontrolovanému subjektu nebolo známe o akú investičnú akciu išlo (KSK),
 - inventúrne súpisy vo viacerých prípadoch neobsahovali náležitosti v zmysle zákona o účtovníctve (TNSK),
 - nesprávne vykonanie opravy účtovných dokladov tým, že pri prečiarknutí pôvodných údajov a napísaní správnych údajov nebol uvedený dátum opravy, resp. osoba, ktorá vykonala príslušnú opravu (TNSK).

Verejné obstarávanie

V oblasti verejného obstarávania boli zistené nedostatky a došlo k porušeniu zákona o verejnom obstarávaní v každom kontrolovanom subjekte. Celkový objem zákaziek a postupov verejného obstarávania ukončených v roku 2014 v samosprávnych krajoch bol v sume 27 094 282 eur. Kontrolou bolo preverené dodržiavanie postupov vo verejnom obstarávaní pri zákazkách v celkovej sume 8 123 301 eur. Chybovosť v oblasti verejného obstarávania z finančne vyčísliteľných zistení bola 1,19 %.

Nedostatky týkajúce sa nedodržania zákonných postupov pri zadávaní zákaziek boli zistené v dvoch kontrolovaných subjektoch v celkovej sume 96 835 eur. Išlo o tieto prípady:

- verejný obstarávateľ rozdelil zákazku na stavebné práce – opravu kancelárskych priestorov v celkovej sume 37 469 eur s DPH na dve zákazky (PSK),
- nedodržanie princípov hospodárnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie uchádzačov pri zákazkách na: stavebný dozor v sume 23 770 eur, obstaranie propagačných a reprezentačných predmetov v sume 7 996 eur, obstaranie

poradenských a konzultačných služieb v sume 19 300 eur (KSK), na opravu vitráže v sume 8 300 eur (PSK).

Okrem toho vo viacerých subjektoch boli zistené aj ďalšie nedostatky, ktoré možno klasifikovať ako menej závažné, resp. formálne. Nedostatky sa týkali najmä nezverejňovania údajov z verejného obstarávania v profile verejného obstarávateľa, nezaslania informácie uchádzačom po ukončení verejného obstarávania, nedostatky pri stanovení opisu predmetu zákazky a predpokladanej hodnoty zákazky v týchto prípadoch:

- nesprávne stanovená predpokladaná hodnota zákazky v jednom prípade pri obstaraní bankového úveru (TNSK),
- verejný obstarávateľ v dokumentácii k verejnému obstarávaniu neuchovával aj informácie a podklady, na základe ktorých určil predpokladanú hodnotu zákazky v štyroch prípadoch (PSK),
- v prípade zákazky na poskytnutie služby dokumenty zápisnica o vyhodnotení ponúk, zápisnica z otvárania ponúk a ponuka uchádzača neboli zverejnené v profile verejného obstarávateľa bezodkladne, ale viac ako osem kalendárnych mesiacov po uzatvorení zmluvy (TNSK),
- v súhrnnej správe o zákazkách za IV. Q 2014 nebola zverejnená zákazka na obstaranie motorového vozidla v sume 24 tis. eur (PSK),
- oneskorené vyhotovenie elektronického dokumentu „referencia“, ktorý má byť vyhotovený do 30 dní od ukončenia alebo zániku zmluvy vo vzťahu k plneniu zmluvy, alebo nevyhotovenie referencie vôbec (NSK, PSK, TTSK),
- verejný obstarávateľ neuchoval obálku, v ktorej bola doručená ponuka jedného z uchádzačov, čím nepreukázal dodržanie časti súťažných podkladov, týkajúcich sa spôsobu predkladania ponúk (TTSK),
- oneskorené uverejnenie správy o zákazke v profile verejného obstarávateľa (BSK),
- správa o zákazke zverejnená v profile verejného obstarávateľa neobsahovala informáciu o hodnote zákazky v dvoch prípadoch (PSK),
- v jednom prípade nebolo preukázateľne splnené podmienok účasti osoby, ktorej kapacity mali byť použité na preukázanie technickej alebo odbornej spôsobilosti (BBSK),
- v jednom prípade v oznámení výsledku vyhodnotenia ponúk neúspešným uchádzačom nebola uvedená lehota na podanie námietky (ZSK),
- v jednom prípade zmluva o dielo mala stanovené iné termíny, ako boli uvedené v súťažných podkladoch (ZSK),
- v informácii o zrušení postupu verejného obstarávania adresovanej všetkým uchádzačom a záujemcom nebol uvedený dôvod, pre ktorý bola súťaž zrušená (BSK),
- verejný obstarávateľ nezverejnil v stanovenom termíne v profile verejného obstarávateľa sumu skutočne uhradeného plnenia zo zmluvy (TTSK),
- verejný obstarávateľ nezverejnil v stanovenom termíne, resp. zverejnil oneskorene v profile verejného obstarávateľa zoznam subdodávateľov podľa podmienok účasti vo verejnom obstarávaní (TTSK),
- dokumentácia k predmetu obstarávania neobsahovala vyhlásenie o nestrannosti a dôvernosti spracúvaných informácií osôb zúčastnených na príprave a vyhodnotení súťažných podkladov (BSK),
- komisia na vyhodnotenie ponúk nevyhodnotila ponuky podľa kritérií určených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v súťažných podkladoch a na základe pravidiel ich uplatňovania určených v súťažných podkladoch, ktoré sú nediskriminačné a podporujú čestnú

hospodársku súťaž. Nesprávne vyhodnotenie v konečnom dôsledku nemalo vplyv na zmenu poradia uchádzačov (BSK),

- verejný obstarávateľ nezverejnil raz štvrťročne v profile verejného obstarávateľa súhrnnú správu o zákazkách s cenami vyššími ako 1 000 eur, kde mal uviesť hodnotu zákazky, predmet zákazky a identifikáciu úspešného uchádzača. Suma nezverejnených zákaziek bola 169 677 eur (NSK),
- cenová ponuka jedného z uchádzačov nebola vyhodnotená na celý predmet zákazky v zmysle súťažných podkladov (BBSK),
- oneskorené zaslanie informácie o uzatvorení zmluvy Úradu pre verejné obstarávanie – v jednom prípade 31 dní a v druhom 60 dní po uzatvorení zmluvy, pričom informácia mala byť zaslaná do 14 dní po jej uzatvorení (NSK),
- formálne nedostatky pri stanovení opisu predmetu zákazky a predpokladanej hodnoty zákazky. Na webovom sídle v profile verejného obstarávateľa neboli v rámci súhrnnej správy zverejnené údaje o niektorých zákazkách, ktoré neboli podlimitné ani nadlimitné. Formálne nedostatky sa vyskytli pri vyhotovení zápisnice z verejného obstarávania. Rizikovým faktorom bola absencia interného predpisu so stanovením postupov obstarávania pre zákazky, ktoré neboli podlimitnými alebo nadlimitnými zákazkami (KSK).

V jednom prípade na základe verejného obstarávania bola rámcová zmluva uzatvorená jej spoločníkom a nie konateľom, čím došlo k porušeniu Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka (ZSK).

Nakladanie s majetkom vyššieho územného celku

V rámci kontrolnej akcie bol preverený majetok samosprávnych krajov v brutto hodnote 304 202 705 eur. Prevereními postupom a spôsobu nakladania s majetkom samosprávnych krajov boli zistené nedostatky, ktoré mali za následok porušenie zákona o majetku vyšších územných celkov, resp. príslušných zásad hospodárenia v celkovej sume 6 941 098 eur. Chybovosť v oblasti nakladania s majetkom vo vzťahu k objemu prevereného majetku bola 2,28 %. V piatich kontrolovaných subjektoch bolo zistené nedodržanie povinnosti svoj majetok zveľadovať, chrániť, zhodnocovať, udržiavať a užívať, ako aj povinnosť chrániť majetok pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím, používať všetky právne prostriedky na jeho ochranu vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi v celkovej sume 924 153 eur. Taktiež bolo zistené nedodržanie postupu pri prenechaní majetku do správy, výpožičky, resp. prenájmu v jednom kontrolovanom subjekte v celkovej sume 6 016 945 eur. Išlo o tieto prípady:

- nevyužívanie majetku v dvoch prípadoch v sume 690 092 eur, išlo o nedokončené investície, subjekt ich nevyužíval a od roku 2011 sa ich nepokúsil predat' (NSK),
- neuplatnenie zvýšenej ceny nájmu zo strany kontrolovaného subjektu ako prenajímateľa, dohodnutej v nájmovej zmluve za roky 2012 – 2014 v sume 49 791 eur, v prípade prenájmu nehnuteľného a hnutel'ného majetku neziskovej organizácii za účelom poskytovania zdravotnej starostlivosti (NSK),
- nevyužitie všetkých právnych prostriedkov na ochranu svojho majetku pri vymáhaní pohľadávky v sume 105 709 eur (TTSK),
- pri vyradovaní a likvidácii dlhodobého hmotného majetku v obstarávacej cene 78 561 eur nebol dodržaný postup podľa internej smernice (TTSK),
- zverenie majetku (rekonštrukcie a modernizácie budov a stavieb) organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja s oneskorením, resp. užívanie

majetku týmito organizáciami bez toho, aby im bol zverený do správy. V ôsmich prípadoch išlo o majetok v sume 4 263 522 eur, v troch prípadoch o majetok v sume 376 940 eur (NSK),

- neuplatnenie úrokov z omeškania a paušálnych náhrad spojených s vymáhaním pohľadávky pri oneskorených úhradách pohľadávok (KSK),
- uzatvorenie zmluvy o nájme, v ktorej neboli upravené aj ďalšie dôvody na odstúpenie od zmluvy – zmluvné pokuty za nedodržanie stanovených povinností alebo povinnosť úhrady úrokov z omeškania (PSK),
- nájomné zmluvy v piatich prípadoch neobsahovali ustanovenie o možnosti zmeny výšky nájomného, napr. v prípade zmeny súvisiacich právnych predpisov, inflácie, dohodou a pod. (ZSK),
- prenajatý drobný hmotný majetok s ročnou sumou nájmu 6 488 eur nebol pred prenajatím vyhlásený za prebytočný ani neupotrebitelný, čo nebolo v súlade aj so zásadami hospodárenia (NSK),
- pri prenechaní majetku v obstarávacej cene 1 715 eur do výpožičky spoločnostiam v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja, nebol majetok písomne vyhlásený za prebytočný ani neupotrebitelný (NSK),
- pri prenájme nehnuteľného a hnutel'ného majetku v obstarávacej cene 1 368 280 eur bola s nájomcom uzatvorená dohoda týkajúca sa obnovenia nájomného vzťahu bez schválenia zastupiteľstvom samosprávneho kraja (NSK),
- zásady hospodárenia s majetkom neupravovali všetky oblasti stanovené zákonom o majetku vyšších územných celkov (TNSK), resp. neobsahovali osobitnú úpravu ustanovení § 9b až 9e zákona o majetku vyšších územných celkov (KSK).

Okrem zákona o majetku vyšších územných celkov boli pri nakladaní s majetkom zistené porušenia aj iných všeobecne záväzných právnych predpisov:

- v nájomnej zmluve dohodnuté ustanovenia o rozsahu vykonaných investícií bolo možné vykladať rôznym spôsobom, čo nebolo v súlade s Občianskym zákonníkom (BBSK),
- pri prenájme nehnuteľného a hnutel'ného majetku neziskovej organizácii v svojej zakladateľskej pôsobnosti na účely poskytovania zdravotnej starostlivosti bola dohodnutá doba nájmu na 20 rokov. Na listoch vlastníctva, na ktorých bol vedený prenajímaný majetok, neboli uvedené práva k nehnuteľnostiam vyplývajúcim z nájomnej zmluvy, čo nebolo v súlade s katastrálnym zákonom (NSK),
- v prípade nájomnej zmluvy dohodnutý zmluvný vzťah nezodpovedal skutočnému stavu. Pôvodná nájomná zmluva nebola zmenená písomne dodatkom k zmluve, kontrolovaný subjekt vyhotovil len písomný odkaz na zaevidovanú pôvodnú nájomnú zmluvu, čo nebolo v súlade s Občianskym zákonníkom (KSK).

Spol'ahlivosť vnútorného kontrolného systému

Podľa zákona o samosprávnych krajoch je samosprávny kraj povinný utvárať v rámci svojej pôsobnosti účinný systém kontroly, zriadiť funkciu hlavného kontrolóra samosprávneho kraja a voliť hlavného kontrolóra. Samosprávny kraj je tiež povinný vytvárať vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na nezávislý výkon kontroly.

Vnútorný kontrolný systém samosprávnych krajov pozostával z kontrolných činností, ktoré zabezpečovali najmä zastupiteľstvo, hlavný kontrolór a zamestnanci samosprávneho

kraja. Spoľahlivosť vnútorného kontrolného systému jednotlivých samosprávnych krajov bola preverená najmä z hľadiska dodržiavania postupov pri finančnom riadení, resp. finančnej kontrole podľa zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite, ako aj z hľadiska dodržiavania zákonných povinností hlavným kontrolórom podľa zákona o samosprávnych krajoch.

V každom samosprávnom kraji bol zriadený útvar hlavného kontrolóra. Preverení plnenia úloh zo strany hlavných kontrolórov vyplývajúcich zo zákona o samosprávnych krajoch neboli zistené nedostatky.

V oblasti finančnej kontroly najčastejšie sa opakujúcim nedostatkom bolo nedodržanie zákonného postupu pri vykonávaní predbežnej finančnej kontroly (PFK) zistené v piatich kontrolovaných subjektoch, ako aj pri následnej finančnej kontrole (NFK) v jednom kontrolovanom subjekte, podľa zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite. Nedostatky pri vykonávaní PFK, ktorou sa overuje prípustnosť pripravovanej finančnej operácie, boli zistené v 130 prípadoch v celkovej sume 2 035 494 eur. Išlo o tieto nedostatky:

- formálne vykonanie PFK, nevykonanie PFK vôbec, resp. vykonanie PFK až po uskutočnení finančnej operácie vo viacerých prípadoch, keď napr. pri PFK chýbalo vyjadrenie, že pripravovaná finančná operácia je v súlade s uzatvorenými zmluvami/rozpočtom, pri PFK nebolo vyznačené, že návrh zmluvy je v súlade s príslušným zákonom, vykonanie PFK nebolo potvrdené na doklade podpisom príslušných zamestnancov (BSK, BBSK, KSK, TTSK, ZSK).

V jednom kontrolovanom subjekte nebola vykonaná PFK pred poskytnutím transferu právnickej osobe v sume 15 000 eur a pred uzavretím kúpnej zmluvy s predávajúcim v sume 35 685 eur.

Nevykonanie PFK pred finančnou operáciou možno považovať za závažné zistenie z dôvodu, že súlad finančnej operácie s rozpočtom, uzatvorenými zmluvami, vnútornými aktmi riadenia o hospodárení s verejnými prostriedkami a pod. má byť overený pred čerpaním verejných prostriedkov.

- po vykonaní NFK útvarom hlavného kontrolóra nebola uložená povinnosť prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov napriek tomu, že kontrolou boli zistené nedostatky (TNSK).

V jednom kontrolovanom subjekte bolo identifikované riziko predpojatosti a ohrozenia nezávislosti vykonávania interného auditu z dôvodu kumulovania zodpovedností za verejné obstarávanie po realizovaní zmeny organizačnej štruktúry, nedostatočného personálneho zabezpečenia verejného obstarávania a finančné riziko vyplývajúce z pozastavenia platieb pre projekt elektronizácie služieb (KSK).

Vnútorný kontrolný systém bol vyhodnotený jedným zo stupňov spoľahlivosti: výborný, dobrý, primeraný, slabý.

Na základe preverenia fungovania vnútorných kontrolných systémov, ako aj výsledkov jednotlivých kontrol možno konštatovať, že zavedené kontrolné postupy a mechanizmy eliminovali riziko vzniku závažných nesúládov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom. Spoľahlivosť vnútorného kontrolného systému bola v každom samosprávnom kraji vyhodnotená stupňom dobrý.

Plnenie opatrení z predchádzajúcej kontroly NKÚ SR

Na základe výsledkov predchádzajúcej kontroly NKÚ SR vykonanej v každom samosprávnom kraji v roku 2012 bolo prijatých spolu 96 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Porovnanie plnenia opatrení podľa správy o plnení opatrení vyhotovenej kontrolovanými subjektmi so stavom zisteným kontrolou NKÚ SR je uvedené v tabuľke č. 4.

Tabuľka č. 4

	Prijaté opatrenia celkom 96, z toho:				
Stav plnenia opatrení podľa správy o plnení opatrení	Splnené	Nesplnené	Čiastočne splnené	Priebežne plnené	Nehodnotené
Počet opatrení:	44	3	3	44	2
BSK	6	0	0	4	0
TTSK	7	3	3	1	0
TNSK	4	0	0	14	0
NSK	8	0	0	3	1
BBSK	3	0	0	11	0
ZSK	8	0	0	0	1
PSK	4	0	0	9	0
KSK	4	0	0	2	0
Stav plnenia opatrení zistený kontrolou NKÚ SR	Splnené	Nesplnené	Čiastočne splnené	Priebežne plnené	Nehodnotené
Počet opatrení:	61	6	9	17	3
BSK	6	0	0	4	0
TTSK	14	2	1	0	0
TNSK	18	4	0	0	0
NSK	12	0	1	1	0
BBSK	14	0	1	7	0
ZSK	9	0	3	0	0
PSK	13	0	3	3	3
KSK	6	0	0	2	0

Zdroj: Spracované NKÚ SR

Kontrolou NKÚ SR bol zistený rozdiel v stave plnenia opatrení deklarovanom v správach predkladaných kontrolovanými subjektmi NKÚ SR a skutočnom stave plnenia opatrení. Podľa správ bolo splnených, resp. priebežne plnených 88 opatrení, pričom skutočne splnených, resp. priebežne plnených bolo iba 78 opatrení. Nesplnených opatrení bolo v skutočnosti šesť, z toho TNSK mal štyri nesplnené opatrenia a TTSK dve nesplnené opatrenia, pričom v správe uviedol iba TTSK tri nesplnené opatrenia. Ako čiastočne splnené bolo vyhodnotených deväť opatrení, nehodnotené boli tri opatrenia z dôvodu, že nenastali podmienky na ich plnenie.

V rámci kontroly plnenia opatrení bola vyhodnotená aj účinnosť prijatých opatrení, ktorá bola posúdená na základe kontrolou zisteného skutočného stavu a to: koľko opatrení z ich celkového počtu bolo splnených, resp. sa priebežne plní, či sa nedostatky neopakovali a či boli opatrenia aktuálne, resp. či nezanikli podmienky pre ich vyhodnotenie.

V jednotlivých samosprávnych krajoch sa účinnosť prijatých opatrení pohybovala v rozpätí od 54 % do 100 %, stav je uvedený v tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5

Účinnosť prijatých opatrení v %	BSK	TTSK	TNSK	NSK	BBSK	ZSK	PSK	KSK
	100	*	78	92	93	67	54	**
		64						67

Zdroj: Spracované NKÚ SR

* TTSK splnil 11 zo 14 opatrení, avšak ich účinnosť bola vyhodnotená iba na 64 % z dôvodu, že dve opatrenia po obsahovej stránke síce boli splnené, ale vzhľadom na opakujúce sa nedostatky zistené kontrolou, opatrenia neboli účinné,

** KSK splnil, resp. plní všetkých šesť opatrení. Účinnosť opatrení bola vyhodnotená na úrovni 67 % z dôvodu, že u dvoch opatrení zanikli podmienky pre ich vyhodnotenie, resp. opatrenia boli neaktuálne.

Na základe zisteného stavu možno konštatovať, že účinnosť prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov z kontrol NKÚ SR vykonaných v roku 2012 za všetky samosprávne kraje bola v priemere na úrovni 77 %.

Výsledky kontrol boli prerokované so štatutárnymi zástupcami samosprávnych krajov, resp. s nimi písomne poverenými osobami. Na eliminovanie kontrolou zistených nedostatkov NKÚ SR predložil siedmim kontrolovaným subjektom spolu 29 odporúčaní, ktoré boli zamerané najmä na odstránenie konkrétnych nedostatkov, napr.:

- riešiť problematiku rozostavaných, resp. zmarených investícií,
- zaviesť evidenciu plánovaných investičných projektov a prijať interný predpis, ktorý by upravil povinnosť pravidelne plánované investície prehodnocovať z hľadiska ich realizovateľnosti,
- investície v obstaraní navrhnuté na zmarenie, resp. na likvidáciu po schválení a rozhodnutí príslušných orgánov samosprávneho kraja účtovne vyradiť,
- aktualizovať vnútorné riadiace akty a interné predpisy vo vzťahu k novelizácii všeobecne záväzných právnych predpisov,
- prehodnotiť nájomné zmluvy za účelom pokrytia nákladov vynaložených na prenajatý majetok výnosmi z nájmu,
- upraviť postup vykonávania predbežnej finančnej kontroly v internom predpise,
- stanoviť podmienky čerpania reprezentačných výdavkov v internej smernici,
- právne usporiadať zastupovanie a konanie v mene obchodnej spoločnosti založenej samosprávnym krajom, ktorá bola počas výkonu kontroly bez štatutárneho orgánu,
- zaviesť jednotnú operatívnu evidenciu reprezentačných a propagačných predmetov s vyznačením dátumu pohybov príjmov a výdaja predmetov, uvedenia oficiálnej udalosti, príležitosti a osoby, ktorej boli predmety poskytnuté,
- z dôvodu eliminácie opakujúcich sa nedostatkov, zabezpečiť vyššiu mieru koordinácie činností pri plnení povinností zamestnancov jednotlivých oddelení v rámci odborov ako aj medzi odbormi navzájom.
- organizačne zabezpečiť nezávislosť interného auditu.

Zo strany kontrolovaných subjektov na odstránenie zistených nedostatkov, ako aj zamedzenie postupov v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi v ďalšom období, bolo prijatých spolu 89 opatrení, plnenie ktorých bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti monitorovať a kontrolovať.

Protokoly o výsledku kontrol vykonaných v jednotlivých samosprávnych krajoch sú zverejnené na webovom sídle NKÚ SR: www.nku.gov.sk

Stav v realizácii projektov samosprávnych krajov spolufinancovaných z prostriedkov EÚ a ŠR v roku 2014
(v eurách)

Príloha č. 1

Ukazovateľ	BSK	TTSK	TNSK	NRSK	BBSK	ZSK	PSK	KSK
Počet podaných žiadostí o NFP na projekty VÚC v roku 2014	0	11	0	4	4	4	9	6
Počet schválených žiadostí o NFP (zo žiadostí podaných v roku 2014)	0	6	0	2	3	2	2	5
Suma požadovaných finančných prostriedkov na projekty VÚC spolu	0	5 266 363,65	0	2 894 700,09	2 152 732,39	2 986 007,19	12 212 871,63	9 375 707,92
Suma schválených finančných prostriedkov na projekty VÚC spolu, z toho:	0	1 441 894,01	0	531 665,45	580 369,46	1 698 576,01	1 784 250,97	9 079 904,36
prostriedky EÚ	0	1 290 115,69	0	451 915,63	493 314,04	1 443 789,61	1 522 795,84	7 717 918,71
prostriedky ŠR	0	151 778,32	0	53 166,55	58 036,95	169 857,61	180 882,78	907 990,44
Počet projektov VÚC realizovaných (začaté, prebiehajúce, ukončené) v roku 2014, vrátane projektov schválených pred rokom 2014 podľa platných zmlúv o NFP	14	29	20	50	55	30	33	44
Rozpočet realizovaných projektov podľa platných zmlúv o NFP spolu, z toho:	5 944 850,28	16 811 105,33	25 602 435,93	50 369 229,31	19 802 003,72	46 780 344,26	28 725 564,85	67 524 465,61
Rozpočet oprávnených výdavkov spolu	5 899 104,28	16 340 540,01	25 440 481,08	49 806 785,35	19 526 847,39	46 638 907,12	27 886 569,67	64 413 227,35
Suma skutočne vyčerpaných oprávnených výdavkov na realizované projekty VÚC k 31.12.2013 spolu	806 374,49	6 389 448,87	18 979 701,93	27 580 662,40	9 585 831,40	11 413 807,16	9 686 810,33	15 263 036,87
Suma skutočne vyčerpaných oprávnených výdavkov na realizované projekty VÚC v roku 2014 spolu v eur, z toho:	1 255 900,62	2 793 878,67	4 821 440,17	3 837 406,29	6 935 252,91	6 875 967,61	8 277 978,93	22 823 563,49
prostriedky EÚ	1 058 222,56	662 608,91	4 069 299,90	3 065 898,26	5 449 186,66	5 830 268,20	6 965 617,58	19 388 715,66
prostriedky ŠR	125 969,97	145 614,24	488 811,16	360 162,98	639 615,62	703 157,01	884 567,18	2 325 412,37
vlastné prostriedky VÚC	71 708,09	1 985 755,52	263 329,01	411 345,05	846 450,61	342 542,40	427 794,17	1 109 435,41
Suma skutočne vyčerpaných oprávnených výdavkov na realizované projekty VÚC v eur spolu do roku 2013 a za rok 2014 :	2 062 275,11	9 183 327,54	23 801 142,10	31 418 068,69	16 521 084,31	18 289 774,77	17 964 789,26	38 086 600,36

Zdroj: Samosprávne kraje

Vysvetlivky: NFP = nenávratný finančný príspevok